

УДК 656.022

УПРАВЛІННЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ТРАНСПОРТНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Студ. І. В. Рафальська

Науковий керівник проф. А.О. Касич

Київський національний університет технологій та дизайну

На сьогоднішній день перспективним напрямком для розбудови транспортної системи є дослідження та розвиток мультимодальних перевезень. Це дає можливість підвищити конкурентоспроможність України на міжнародному ринку, завдяки збільшенню обсягів перевезення національними транспортними компаніями по всій країні. Удосконалення транспортних послуг сприятиме розвитку мережі уже існуючих транспортних коридорів.

Мета і завдання. Дослідження особливостей та визначення сутності міжнародних мультимодальних перевезень, визначення проблем розвитку та пошук шляхів їх вирішення.

Об'єктом дослідження є процеси міжнародних мультимодальних перевезень та управління ними.

Предметом дослідження є організаційно-економічні відносини в механізмі управління мультимодальними перевезеннями.

Методи та засоби дослідження. Дослідження проводилося на основі загальнонаукових та спеціальних методів з урахуванням законів ринкової економіки, вивчення вітчизняних і зарубіжних учених, статистичної обробки та аналізу інформації, методів економічного обґрунтування прийняття господарських рішень.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів полягає у обґрунтуванні основних принципів підвищення ефективності міжнародних транспортних перевезень через територію України.

Результати дослідження. Україна не в повній мірі використовує потенціал свого географічного положення через розвиток транспорту, в тому числі шляхом залучення до міжнародних мультимодальних перевезень.

На даний момент існує безліч варіантів для визначення поняття «мультимодальні перевезення». В законі України «Про мультимодальні перевезення» сказано, що мультимодальне перевезення – це «перевезення вантажів двома або більше видами транспорту, яке організовується під відповідальністю оператора мультимодальних перевезень на основі єдиного договору про мультимодальне перевезення» [1].

При визначенні даного поняття думка вчених розділилася: одні дослідники висловлюють думку, що міжнародні мультимодальні перевезення – це такі перевезення, при яких вантаж слідує по території двох або більше держав, що уклали між собою спеціальні угоди, інші дослідники вважають, що мультимодальні перевезення вантажу – це транспортування вантажних партій від пункту відправлення до пункту призначення, коли для процесу переміщення використовується більше одного виду транспорту [2].

Спираючись на основні положення Конвенції ООН 1980 р. «Про міжнародні змішані перевезення вантажів» серед головних ознак, що характеризують мультимодальне перевезення слід виділити наступні [3]:

- перевезення повинно бути міжнародним;
- в процесі перевезення має бути задіяне не менше ніж два види транспорту;
- доставка вантажу організується оператором перевезення або особою, що діє від його імені;
- оператор перевезення у договорі перевезення між ним та замовником, виступає як рівноправна сторона договірних відносин, а не як агент, або виконує свої функції від імені вантажовідправника, або вантажовласників, що приймають участь в перевізному процесі;
- оператор перевезення приймає на себе відповідальність за виконання договору перевезення;
- документ, який надається оператором перевезення, покриває весь шлях руху вантажопотоку від вантажовідправника до вантажоодержувача;

– відповідальність оператора за вантаж охоплює період часу з моменту прийняття їм вантажу під своє ведення до моменту його передачі вантажоодержувачу.

Міжнародні мультимодальні перевезення є видом діяльності, що виходить за межі національних кордонів; товари поступають з однієї країни в іншу з використанням різних видів транспорту і з різними фінансовими режимами і режимами відповідальності; гармонізація цих режимів вигідна для цієї діяльності. Товари мають відповідати визначеним імпортно-експортним правилам на обох сторонах торгової угоди, а оператор мультимодального перевезення – признаним в якості перевізника як в своїй країні, так і в країні торгового партнера. Тому необхідна розробка міжнародно признаних урядових положень і комерційної практики до професії «оператор мультимодальних перевезень».

Забезпечення ефективного функціонування та оптимального розвитку мультимодальної системи перевезення вимагає реалізації низки принципів, а саме: 1) однаковий комерційно-правовий режим; 2) комплексне рішення фінансово-економічних аспектів функціонування системи; 3) використання систем електронного обміну даними (ЕОД), що забезпечують спостереження за пересуванням вантажу, передачу інформації і зв'язок; 4) єдність всіх ланок транспортного ланцюга в організаційно-технологічному аспекті, єдина форма взаємодії і координація всіх ланок транспортного ланцюга, що забезпечують цю єдність; 5) кооперація всіх учасників транспортної системи; 6) комплексний розвиток транспортної інфраструктури різних видів транспорту [4].

Активізація участі України в системі міжнародних перевезень є дуже важливою у контексті вирішення проблем зовнішньоекономічної діяльності, які системно розкрито в праці [5].

Важливо підкреслити, що діяльність учасників-партнерів по мультимодальним перевезенням вантажів не обмежується тільки впливом кожного з них на процес транспортування, але й передбачає реалізацію певних заходів стосовно один одного з питань розвитку міжнародної торгівлі та транспорту.

Висновки. Мультимодальні перевезення в умовах глобалізації надають нові можливості для міжнародної торгівлі і підвищують її ефективність. Крім того, вони створюють нові можливості для місцевих транспортних компаній, які можуть вийти на світовий ринок міжнародних перевезень вантажів своєї зовнішньої торгівлі.

Отже, мультимодальні перевезення є сучасною концепцією транспортування вантажів за логістичним принципом «від дверей до дверей», яка передбачає організаційно-технологічну взаємодію, синхронізацію та координацію всіх учасників ланцюга доставки з метою досягнення синергійного ефекту перевізного процесу. Організація мультимодальних перевезень єдиним оператором за єдиним транспортним документом та наскрізною ставкою фрахту сприятиме підвищенню якості транспортно-логістичного обслуговування, забезпечить високий рівень надійності та безпеки міжнародних ланцюгів доставки вантажів.

Ключові слова: мультимодальні перевезення, міжнародні перевезення, транспортні перевезення, транспортні коридори.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про мультимодальні перевезення» (проект) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mtu.gov.ua/files/>
2. Петренко О.І., Дереповська Т.В. Проблеми розвитку мультимодальних перевезень в Україні та шляхи їх розв'язання. / Петренко О.І., Дереповська Т.В. // Ефективна економіка. – 2017. – №5. – [Електронний доступ]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5582>
3. Конвенція Організації Об'єднаних Націй о міжнародних смешанних перевозках грузов, Женева, 24 мая 1980 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ci.uz.gov.ua/org/un/conv80comb.html>.
4. Mizhhaluzevi pytannia – Mul'tymodal'nyj transport. Zakliuchnyj zvit 7.1. Hruden' 2010 [Cross-cutting issues – Multimodal transport. Final report 7.1. December 2010], Ministerstvo transportu ta zv'iazku Ukrainy, Kyiv, Ukraine.
5. Касич А.О. Структурні характеристики зовнішньої торгівлі України / Касич А.О., Дідур С.В. // Актуальні проблеми економіки: науковий економічний журнал. – 2008. – № 1(79). – С. 85–94.